

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 29 квітня 2026 р. № 553

ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України
від 2 червня 2003 р. № 813

1. У постанові:

1) у назві та пункті 1 постанови слова “юридичних осіб, які провадять діяльність у сфері використання ядерної енергії,” замінити словами “суб’єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії”;

2) пункт 3 виключити;

3) доповнити постанову пунктом 3¹ такого змісту:

“3¹. Установити, що:

1) у разі коли радіоактивні матеріали можуть опинитися поза регулюючим контролем внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій та інших дій, спричинених збройною агресією проти України, суб’єкти діяльності у сфері використання ядерної енергії вживають усіх необхідних заходів із забезпечення безпеки та збереженості радіоактивних матеріалів, які обов’язково включають їх невідкладне вивезення до безпечних місць зберігання, про що інформують Державну інспекцію ядерного регулювання;

2) у разі виявлення радіоактивних матеріалів у незаконному обігу в районах воєнних (бойових) дій, в які унеможливлений доступ суб’єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії та державних органів, військове командування разом військовими адміністраціями здійснюють вилучення таких радіоактивних матеріалів з метою їх перевезення (переміщення) до безпечних районів та подальшої передачі для відновлення регулюючого контролю;

3) у разі втрати регулюючого контролю над радіоактивними матеріалами внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій чи інших дій, спричинених збройною агресією проти України, а також у разі їх знаходження на тимчасово окупованій території, відновлення регулюючого контролю здійснюється після усунення зазначених загроз.”.

2. Порядок взаємодії органів виконавчої влади та юридичних осіб, які провадять діяльність у сфері використання ядерної енергії, в разі виявлення радіоактивних матеріалів у незаконному обігу, затверджений зазначеною постановою, викласти в такій редакції:

“ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 2 червня 2003 р. № 813
(в редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 29 квітня 2026 р. № 553)

ПОРЯДОК
взаємодії органів виконавчої влади та
суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії
в разі виявлення радіоактивних матеріалів у незаконному обігу

1. Цей Порядок визначає механізм взаємодії органів виконавчої влади та суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії, які залучаються до здійснення комплексу заходів у разі виявлення радіоактивних матеріалів у незаконному обігу, спрямованих на недопущення або мінімізацію заподіяння шкоди здоров'ю населення і навколишньому природному середовищу внаслідок радіаційного впливу.

2. Цей Порядок не поширюється на радіоактивні матеріали, які звільнені від регулюючого контролю, відповідно до законодавства.

3. У цьому Порядку терміни вживаються у такому значенні:

допустимий рівень іонізуючого випромінювання для транспортних засобів, вантажів та іншого майна (об'єкта), що переміщуються через державний кордон, — рівень потужності еквівалентної дози гамма-випромінювання на відстані 0,1 метра від транспортних засобів, вантажів та іншого майна (об'єкта), який не перевищує 0,3 мкЗв/год (включаючи природний радіаційний фон);

експертна організація з питань дослідження та визначення характеристик радіоактивних матеріалів, які вилучено з незаконного обігу (далі — експертна організація), — державна науково-дослідна установа, яка проводить дослідження та визначення характеристик ядерних та інших радіоактивних матеріалів і залучається до проведення експертної оцінки під час здійснення досудового розслідування в разі виявлення радіоактивних матеріалів у незаконному обігу;

контрольована зона — територія навколо виявленого підозрілого матеріалу/об'єкта, доступ до якої відповідно до вимог радіаційної безпеки та фізичного захисту обмежується під час здійснення заходів з реагування на виявлення підозрілого матеріалу/об'єкта і за межами якої рівень потужності еквівалентної дози гамма-випромінювання не перевищує 0,3 мкЗв/год (включаючи природний радіаційний фон);

незаконний обіг радіоактивних матеріалів — перебування радіоактивних матеріалів поза державними системами їх обліку і контролю та/або системами їх фізичного захисту, а також придбання, зберігання, використання, передача, видозмінення, знищення, перевезення і захоронення зазначених радіоактивних матеріалів без дотримання установлених законодавством вимог;

підозрілий матеріал/об'єкт — матеріал/об'єкт, що за зовнішнім виглядом має ознаки джерела іонізуючого випромінювання (попереджувальні написи про радіаційну небезпеку, маркування, спеціальні знаки тощо) та/або може бути ідентифікований як радіоактивний матеріал відповідно до фізичних та радіаційних характеристик, на підставі яких можна зробити висновки про його природу походження, властивості, радіонуклідний склад та призначення.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку”, “Про фізичний захист ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання”, “Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії”.

4. Заходи щодо первинного обстеження виявленого підозрілого матеріалу/об'єкта здійснюють посадові особи:

місцевих органів виконавчої влади — у разі надходження повідомлення про виявлення радіоактивного матеріалу від фізичних осіб або юридичних осіб;

Національної поліції — у разі надходження повідомлення про виявлення радіоактивного матеріалу або у разі проведення слідчих дій або оперативно-розшукових заходів;

Держприкордонслужби — у разі виявлення підозрілого матеріалу/об'єкта під час здійснення прикордонного контролю або охорони державного кордону;

ДСНС — у разі виявлення підозрілого матеріалу/об'єкта під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

СБУ — під час проведення слідчих дій або оперативно-розшукових заходів або самостійного виявлення підозрілих матеріалів/об'єктів, або у разі надходження повідомлення про виявлення радіоактивного матеріалу.

5. Під час первинного обстеження виявленого підозрілого матеріалу/об'єкта посадові особи, зазначені у пункті 4 цього Порядку, з використанням індивідуальних засобів захисту, індивідуальних дозиметрів та відповідних засобів вимірювальної техніки проводять вимірювання радіаційних характеристик з метою підтвердження наявності радіоактивних матеріалів та візуальний огляд з метою виявлення маркування, написів.

З урахуванням рівня небезпеки встановлюються межі контрольованої зони, вживаються заходи для недопущення до неї сторонніх осіб та охорони місця виявлення підозрілого матеріалу/об'єкта.

У разі виявлення вибухонебезпечних предметів інформуються територіальні органи ДСНС та Національної поліції.

У разі виявлення під час первинного обстеження ознак кримінального правопорушення для недопущення знищення речових доказів заходи з проведення радіаційного обстеження підозрілого матеріалу/об'єкта та його місця виявлення здійснюються за участю посадових осіб Національної поліції або СБУ.

6. Комісія з питань проведення радіаційного обстеження на місці виявлення підозрілого матеріалу/об'єкта (далі — комісія) утворюється у разі підтвердження за результатами первинного обстеження наявності радіоактивних матеріалів місцевим органом виконавчої влади невідкладно, але не пізніше 24 годин з моменту виявлення підозрілого матеріалу/об'єкта. До роботи комісії залучаються посадові особи ДСНС, державного спеціалізованого підприємства “Об'єднання “Радон” (аварійна бригада), СБУ (за згодою), Держатомрегулювання, Держпродспоживслужби, центрів контролю та профілактики хвороб МОЗ та органів охорони державного кордону в разі виявлення підозрілого матеріалу/об'єкта під час здійснення прикордонного контролю.

Головою комісії є посадова особа місцевого органу виконавчої влади, що здійснює координацію дій під час виконання заходів на місці виявлення підозрілого матеріалу/об'єкта.

7. Радіаційне обстеження виявлених радіоактивних матеріалів та території, прилеглої до місця їх виявлення здійснюється кваліфікованими фахівцями у сфері радіаційної безпеки, які мають відповідну освіту, спеціальну підготовку та допуск до виконання робіт із джерелами іонізуючого випромінювання. Зазначене обстеження включає вимірювання рівня поверхневого радіоактивного забруднення, потужності еквівалентної дози гамма-випромінювання, нейтронного випромінювання, а також дослідження радіонуклідного складу виявлених радіоактивних матеріалів.

Радіаційне обстеження виявлених радіоактивних матеріалів та території, прилеглої до місця їх виявлення проводиться із застосуванням засобів вимірювальної техніки, що пройшли перевірку відповідно до вимог Закону України “Про метрологію та метрологічну діяльність”.

8. За результатами радіаційного обстеження комісія складає акт виявлення радіоактивних матеріалів у незаконному обігу за формою згідно з додатком (далі — акт комісії) у двох примірниках, який підписується всіма членами комісії.

Один примірник акта комісії передається посадовій особі Національної поліції для подальших дій, а другий залишається у голови комісії. Копії акта

комісії видаються всім членам комісії. У разі складання акта комісії в пункті пропуску через державний кордон його копія також видається особі, в якій виявлено радіоактивний матеріал.

9. Протягом трьох годин після отримання акта комісії місцевий орган виконавчої влади вживає заходів до виконання рекомендацій комісії.

У разі радіаційного забруднення місцевий орган виконавчої влади здійснює заходи з його ліквідації та інші необхідні заходи щодо відновлення безпечного стану місця події.

10.3 метою виявлення та фіксації складу кримінального правопорушення і осіб, які його вчинили, а також здійснення передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України слідчих дій або оперативно-розшукових заходів посадові особи Національної поліції або СБУ у межах своїх повноважень доручають голові комісії забезпечити перевезення виявлених радіоактивних матеріалів до експертної організації.

Експертна організація визначає радіаційні характеристики виявлених у незаконному обігу радіоактивних матеріалів.

За результатами досліджень експертна організація протягом трьох робочих днів готує звіт, в якому зазначається категорія ядерного матеріалу та/або тип радіонуклідного джерела, інші характеристики радіоактивних матеріалів і надсилає його органу досудового розслідування.

11. У разі виявлення в пункті пропуску (пункті контролю) через державний кордон підозрілого матеріалу/об'єкта або транспортних засобів, вантажів та іншого майна з перевищенням допустимого рівня іонізуючого опромінювання:

первинне обстеження здійснюють уповноважені службові особи Держприкордонслужби;

радіаційне обстеження здійснюють уповноважені посадові особи Держекоінспекції.

12. Під час первинного обстеження підозрілого матеріалу/об'єкта за зверненням посадових осіб Держприкордонслужби та під час радіаційного обстеження підозрілого матеріалу/об'єкта за зверненням посадових осіб Держекоінспекції, митного органу подають наявні відомості про такі об'єкти, доступ до вантажів під митним контролем та/або митним забезпеченням та товаросупровідні документи до них.

13. За результатами перевірки дотримання вимог законодавства про радіаційну безпеку посадові особи Держекоінспекції приймають рішення про заборону пропуску через державний кордон підозрілого матеріалу/об'єкта або рішення про надання дозволу на пропуск підозрілого матеріалу/об'єкта. Рішення приймається невідкладно, але не пізніше 12 годин після виявлення підозрілого матеріалу/об'єкта.

14. Посадові особи Держприкордонслужби та Держекоінспекції невідкладно в письмовій формі повідомляють про виявлення підозрілого матеріалу/об'єкта місцевий орган виконавчої влади з метою утворення комісії згідно з пунктом 6 цього Порядку, а також СБУ — для оперативного реагування на подію з виявлення в незаконному обігу радіоактивних матеріалів.

15. У разі встановлення комісією радіаційної небезпеки для людей та навколишнього природного середовища в пункті пропуску (пункті контролю) через державний кордон здійснення прикордонного контролю тимчасово припиняється відповідно до частини шостої статті 2 Закону України “Про прикордонний контроль” або місцевий орган виконавчої влади організує негайне переміщення підозрілого матеріалу/об'єкта до пунктів зберігання радіоактивних відходів державного спеціалізованого підприємства “Об'єднання “Радон”. СБУ відповідно до своїх повноважень здійснює заходи з метою виявлення та фіксації ознак кримінального правопорушення і осіб, що його вчинили.

16. Посадові особи органів виконавчої влади та суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії, які залучаються до здійснення заходів, передбачених цим Порядком, у разі виявлення радіоактивних матеріалів в незаконному обігу допускаються в пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон і відповідні зони прикордонного та митного контролю відповідно до вимог Закону України “Про державний кордон України” та Митного кодексу України.

17. Тимчасове зберігання радіоактивних матеріалів здійснюється у пунктах зберігання радіоактивних відходів державного спеціалізованого підприємства “Об'єднання “Радон”.

У разі закінчення досудового розслідування та на підставі відповідного рішення слідчого судді чи суду виявлені радіоактивні матеріали переводяться до категорії радіоактивних відходів у порядку, встановленому Міненерго.

18. Згідно з актом комісії місцевий орган виконавчої влади організує здійснення заходів з вилучення та перевезення радіоактивного матеріалу до місця подальшого поводження та зберігання. Для здійснення зазначених заходів місцевий орган виконавчої влади укладає відповідний договір з державним спеціалізованим підприємством “Об'єднання “Радон”, в якому визначається обсяг фінансування витрат на вилучення, підготовку до перевезення, перевезення, а також подальше поводження і зберігання вилученого радіоактивного матеріалу у пункті зберігання радіоактивних відходів державного спеціалізованого підприємства “Об'єднання “Радон”.

19. Вилучення, підготовку до перевезення та перевезення виявлених у незаконному обігу радіоактивних матеріалів до пункту зберігання радіоактивних відходів державного спеціалізованого підприємства “Об'єднання “Радон” здійснює зазначене державне підприємство або інший

суб'єкт діяльності, що має ліцензію Держатомрегулювання на право провадження діяльності з перевезення радіоактивних матеріалів.

20. У разі ідентифікації під час радіаційного обстеження підозрілого радіоактивного матеріалу як облікової одиниці ядерного матеріалу або закритого джерела іонізуючого випромінювання, що перебуває на обліку в Державному інформаційному банку даних про ядерні матеріали або Державному реєстрі джерел іонізуючого випромінювання та індивідуальних доз опромінення, голова комісії звертається до Держатомрегулювання з метою встановлення власника (користувача) радіоактивного матеріалу.

21. Держатомрегулювання:

надсилає до МАГАТЕ офіційне повідомлення за встановленою формою про виявлення у незаконному обігу радіоактивних матеріалів із забезпеченням конфіденційності та захисту інформації;

розміщує інформацію про виявлення у незаконному обігу радіоактивних матеріалів на своєму офіційному веб-сайті;

оприлюднює та щороку оновлює інформацію про виявлення у незаконному обігу радіоактивних матеріалів у формі відкритих даних на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних.

22. Посадові особи місцевого органу виконавчої влади, на території якого виявлено радіоактивні матеріали у незаконному обігу, після здійснення всіх необхідних заходів з обстеження, вилучення та перевезення радіоактивних матеріалів надсилають до Держатомрегулювання заповнену інформаційну форму для офіційного повідомлення МАГАТЕ після отримання письмового погодження Національної поліції або СБУ.

23. Фінансування заходів щодо проведення необхідних досліджень та експертиз, радіаційного обстеження, забезпечення охорони місця виявлення підозрілого матеріалу/об'єкта, організації вилучення, перевезення та зберігання виявлених у незаконному обігу радіоактивних матеріалів, ліквідації наслідків радіаційних аварій, ліквідації радіаційного забруднення та проведення за його наслідками рекультивациі території, а також інших витрат, пов'язаних із виявленням у незаконному обігу радіоактивних матеріалів, здійснюється в межах бюджетних призначень, передбачених відповідним органам виконавчої влади.

24. У разі встановлення власника (користувача) виявлених у незаконному обігу радіоактивних матеріалів витрачені кошти стягуються з нього на користь відповідного бюджету в установленому законодавством порядку.

25. У разі визнання власника (користувача) виявлених у незаконному обігу радіоактивних матеріалів банкрутом відшкодування витрат, пов'язаних із реагуванням на виявлення радіоактивних матеріалів у незаконному обігу, здійснюється згідно із законодавством про банкрутство.

26. У разі виявлення в незаконному обігу радіоактивних матеріалів у пункті пропуску (пункті контролю) через державний кордон відшкодування витрат, пов'язаних із реагуванням на виявлення таких радіоактивних матеріалів, здійснюється вантажовідправником (у разі експорту), вантажоотримувачем (у разі імпорту) або фізичною особою у випадку виявлення таких матеріалів в особистих речах та/або в транспортному засобі особистого користування.

27. Якщо виявлено у незаконному обігу радіоактивний матеріал/об'єкт у металобрухті, інших промислових відходах, відшкодування витрат, пов'язаних із виявленням радіоактивних матеріалів у незаконному обігу, здійснюється вантажовідправником металобрухту.

28. Особа, яка знайшла та повідомила про підозрілий радіоактивний матеріал/об'єкт, не несе цивільної відповідальності за витрати, пов'язані з перебуванням радіоактивних матеріалів у незаконному обігу.

29. Фінансування витрат на перевезення виявлених радіоактивних матеріалів у незаконному обігу, а також на подальше зберігання таких радіоактивних матеріалів у пункті зберігання радіоактивних відходів державного спеціалізованого підприємства "Об'єднання "Радон", здійснюється на підставі укладених договорів або гарантійних листів, що передбачають оплату відповідних витрат.

Додаток
до Порядку

АКТ

про виявлення радіоактивних матеріалів у незаконному обігу

№ _____

від _____ 20__ р.

Комісією у складі

голови комісії _____,
(посада, прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

членів комісії _____
(посада, прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

_____ (посада, прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

_____ (посада, прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

_____ (посада, прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

проведено обстеження виявленого підозрілого матеріалу/об'єкта.

1. Опис події (дата та час виявлення, ким виявлено, місце виявлення, інші наявні та виявлені відомості): _____.

2. Опис виявленого підозрілого матеріалу/об'єкта:

1) результати обстеження щодо наявності вибухових речовин або пристроїв (за необхідності): _____
(виявлено/не виявлено);

2) форма _____;
(труба, капсула, коробка, фрагмент, прилад, тощо)

3) матеріал виготовлення — _____
(метал, пластик, дерево, тощо);

4) габарити (приблизні, якщо неможливо точно виконати замір): _____
(довжина/ширина/висота)

3. Результати радіаційного обстеження:

1) до проведення вимірювань залучені: _____
(найменування суб'єктів господарювання,

що проводили вимірювання та дослідження)

2) вимірювання проводилися законодавчо регульованими засобами вимірювальної техніки:

Найменування та умовне позначення законодавчо регульованого засобу вимірювальної техніки	Номер та дата видачі свідоцтва про перевірку законодавчо регульованого засобу вимірювальної техніки	Примітки

За результатами вимірювань встановлено:

потужність еквівалентної дози гамма-випромінювання на межі контрольованої зони — _____;

потужність еквівалентної дози гамма-випромінювання на відстані 0,1 метра від предмета — _____;

потужність еквівалентної дози гамма-випромінювання на поверхні — _____;

поверхневе забруднення — нейтронне випромінювання — радіонуклідний склад — _____;

3) радіаційне обстеження місця виявлення підозрілого матеріалу/об'єкта: _____.

4. Висновки та рекомендації: _____

Голова комісії

(підпис)

(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

Члени комісії:

(підпис)

(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

(підпис)

(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))".
